

ОСНОВНІ ВИДИ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОМ'ЯКШЕННЯ ЇХ ВІРОГІДНИХ НАСЛІДКІВ

Даниленко В.В., к.е.н., старший викладач, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Сгорова Т.А., студент 2 курсу, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

З моменту укладення контракту або початку виробництва до моменту виконання умов угоди об'єктивні умови ведення торгівлі неминує породжують низку фінансових ризиків, яким піддаються суб'єкти економічних відносин. З точки зору теорії управління ланцюгами постачання (SCM) зазначені фінансові ризики прийнято класифікувати як ризики країни, валютні, транспортні та комерційні ризики. Надалі, кожен вид зазначених ризиків ланцюжка поставок розглядається більш детально, аналізуючи його вплив на торговельні відносини та можливі переваги / обмеження для заходів SCM.

На відміну від об'єктивних умов ведення внутрішньої торгівлі, ризики країни є специфічною особливістю міжнародної транскордонної торгівлі. В широкому розумінні, вони викликані економічними, політичними та фінансовими особливостями країн-резидентів. Практично, недоліки правового поля стосовно гарантій виконання фактур, ймовірно, можуть викликати найбільші незручності. Джерела інформації щодо даного виду ризиків є загальнодоступними. Наприклад, рейтинг Організації економічного співробітництва і розвитку (OECD) розрізняє вісім категорій ризиків країн. Оскільки даний ризик залежить від конституційних засад, його вплив навряд чи піддається пом'якшенню за допомогою заходів SCM. Одночасно, середовище з високим рівнем ризику накладає певні обмеження на ефективність реалізації рішень SCM через відсутність стабільних та надійних торговельних відносин.

Валютний ризик виникає при отриманні платежу або при придбанні у валюті, відмінній від тієї, в якій зазвичай проводяться розрахункові операції. Притаманний ризик характерний ймовірності погіршення обмінного курсу. Для імпортера це підвищення курсу іноземної валюти, а з точки зору експортера – це девальвація іноземної валюти, в якій він очікує отримати розрахунок. Оскільки валютний ризик є зовнішнім фактором, його не можна пом'якшити застосуванням заходів SCM. Однак, валютний ризик не повинен бути обмеженням для таких заходів. Найбільш поширеними способами зниження валютних ризиків є різні методи хеджування, які можуть бути надані фінансовими установами.

Транспортні ризики охоплюють можливості пошкодження, втрати або викрадення вантажу під час зберігання або транзиту. Дані ризики, як правило, стосуються сторони, яка володіє товаром, та може бути, залежно від умов поставки, імпортером, експортером або третьою стороною. Традиційним способом пом'якшення транспортних ризиків є страхування. Робота менеджера з управління транспортними ризиками, в коло обов'язків якого входить надання учасникам ланцюга постачання детальної інформації щодо фізичних переміщень товару, може значно підвищити ефективність заходів SCM.

Комерційний тип передбачає ймовірність виникнення ситуації, коли в рамках торгової операції будь-яка сторона (постачальник / покупець) може не виконати своїх зобов'язань. Диверсифікований характер комерційних ризиків дає змогу розділити їх на підкатегорії, які мають відношення до окремо експортера та імпортера. Позиція експортера містить три категорії: виробничий, ризик дефолту та відмови. Позиція імпортера – дві категорії: ризик не придбання та неплатоспроможності. Найбільш розповсюдженою вважається ситуація неплатоспроможності покупця, особливо в перспективі. Її виникненню може запобігти використання інформаційних систем, які забезпечують даними щодо платіжної поведінки. Аналогічно, платіжна поведінка покупця може бути покращена рішеннями SCM, оскільки вони сприяють добросовісній співпраці та стабільності торговельних відносин.